

JULI 2005 | NUMMER 1

Effecten reïntegratie 1
 Waar liggen kansen laag opgeleide werkzoekenden 2
 Ambassades gecoached door SEOR 2
 Toegang en interconnectie op mobiele telecommarkt 3
 Inventarisatie verbeteringsmogelijkheden objectief verdeelmodel 3
 De Europese Inventarisatie Beleidsinstrumenten 3
 Een meer vraaggerichte aanpak voor de reïntegratie 4
 Evaluatie Diftar gemeente Apeldoorn 4
 Studie naar scholing in logistiek 4
 Artikelen en boekbijdragen 4
 Conferenties en congressen 4

WAT IS EN WAT DOET SEOR?

SEOR TRACHT MET ONDERZOEK EN ADVISERING HET INZICHT IN SOCIAAL-ECONOMISCHE VERSCHIJNSELEN TE VERGROTEN EN BIJ TE DRAGEN TOT WETENSCHAPPELIJK VERANTWOORDE OPLOSSINGEN VAN SOCIAAL-ECONOMISCHE PROBLEMEN.

► SEOR is een zelfstandig onderzoeksbureau dat opereert onder de paraplu van de Erasmus Universiteit. De financiële randvoorwaarden voor SEOR zijn niet anders dan voor elk ander onderzoeksbureau. Maar de verbinding met de universiteit zorgt wel voor een sterkere wetenschappelijke component in het onderzoek. Een aantal SEOR-medewer-

kers verricht op parttime basis in universitair verband wetenschappelijk onderzoek of vervult een rol in het wetenschappelijk onderwijs. Omgekeerd worden regelmatig stafleden van de EUR bij SEOR-projecten betrokken, waarbij gebruik wordt gemaakt van recente ontwikkelingen in de wetenschap. SEOR doet momenteel werk op drie terreinen: arbeidsmarkt, marktwerking en internationale economie. Opdrachtgevers zijn te vinden bij de Nederlandse overheid en NGO's, maar ook bij internationale organisaties en bij het bedrijfsleven. Met deze nieuwsbrief wil SEOR enkele malen per jaar haar activiteiten onder de aandacht brengen van bestaande en nieuwe relaties.

Op het terrein marktwerking werkt SEOR in ECRI-verband samen met de economische en juridische faculteiten van de Erasmus Universiteit, alsmede met IbmG. Omdat ECRI een eigen nieuwsbrief (www.ecri.nl) uitgeeft, wordt in de SEOR-nieuwsbrief vrij summier op dit werkveld ingegaan.

Hebt u vragen over SEOR of over de inhoud van de nieuwsbrief dan staan we u graag te woord.

Jaap de Koning
 Directeur SEOR

De Internationale Evaluatie Literatuur wijst uit:

Effecten reïntegratie positiever dan vaak wordt aangenomen

In opdracht van het Ministerie van SZW en de UWV is een overzicht gegeven van de internationale evaluatieliteratuur naar de effecten van het reïntegratiebeleid voor werklozen en arbeidsgehandicapten. Hieruit komt naar voren dat voor bemiddeling, sancties en instroomsubsidies overwegend positieve effecten op de herintredingskans worden gevonden. Hierbij moet men voor de meeste groepen niet aan een heel groot effect denken

(een vergroting van de baankans met wellicht vijf tot tien procentpunten). Voor kansarme groepen lijken de effecten groter dan gemiddeld. Bij scholing is het beeld gemengd: dit instrument blijkt nauwelijks effectief te zijn voor jongeren, maar wel voor ouderen. Voor gesubsidieerde arbeid zijn de uitkomsten het minst gunstig. De internationale evaluatieliteratuur geeft overwegend aan dat dit instrument geen effect heeft op de kans op een reguliere baan of zelfs dat inzet van het instrument hiervoor contraproductief is. Inzet

van dit instrument leidt wel tot bekorting van de werkloosheidsduur, maar de transitiekans van gesubsidieerde arbeid naar een reguliere baan is over het algemeen laag. Voor arbeidsgehandicapten is het aantal studies te gering om conclusies te kunnen trekken. Er zijn geen aanwijzingen dat de macro-economische effecten wezenlijk anders zijn de effecten die naar voren komen uit micro-economische studies.

Het onderzoek gaat ook in op de wijze waarop de effectiviteit van het beleid zou kunnen worden vergroot. Voor een optimale uitvoering van het beleid is de bestaande informatie onvoldoende. Daarvoor zou men moeten weten wat werkt voor welke cliëntgroep. Verder zouden voor een optimale uitvoering de baten afgewogen moeten worden tegen de kosten. De baten worden hierbij niet alleen gevormd door een grotere herintredingskans maar ook door een geringere kans op toekomstige werkloosheid. Door systematisch onderzoek te doen naar de baankans van werklozen en arbeidsgehandicapten en de effecten hierop van reïntegratiemaatregelen kan de informatie worden verkregen die nodig is om tot een optimale inzet van instrumenten te komen. Nederland heeft belangrijke hervormingen doorgevoerd in de uitvoeringsstructuur van het reïntegratiebeleid. Waar dit voorheen grotendeels werd uitgevoerd door een publieke organisatie (Arbeidsvoorziening; thans CWI),

Lees verder op pagina 2 ►

DE GEMEENTE ROTTERDAM STREEFT EEN MEER VRAAGGERICHTE AANPAK BIJ DE REÏNTEGRATIE VAN BIJSTANDSGERECHTIGDEN NA. ER DIENT MEER AANSLUITING TE KOMEN BIJ DE REGIONALE ARBEIDSMARKT-ONTWIKKELINGEN.

- SEOR en Bureau Louter hebben daartoe een verdiepende analyse uitgevoerd van de verwachte arbeidsmarktontwikkelingen in de regio Rijnmond. Het onderzoek betreft zowel de vraag- als de aanbodkant van de arbeidsmarkt.

Bij de analyses van de vraagkant is telkens onderscheid gemaakt tussen de gemeente Rotterdam en andere deelgebieden in de regio Rijnmond.

Baanopeningen voor lager opgeleiden ontstaan in de periode 2004 - 2009 vooral in de zakelijke dienstverlening (uitzend- en schoonmaaksector), de detailhandel, belevingsdiensten (horeca, toerisme, cultuur, etcetera), het transport en de zorgsector. In de detailhandel, de industrie, de bouwnijverheid en de groothandel ontstaan baanopeningen voor laag opgeleiden naar verhouding vaak in overig Rijnmond en minder vaak binnen de gemeente Rotterdam.

Ook de verdeling van de baanopeningen over sectoren is bekend, hetgeen belangrijke informatie is voor de vormgeving van reïntegratietrajecten.

► *Vervolg van de voorpagina*

is de uitvoering thans grotendeels uitbesteed aan particuliere reïntegratiebedrijven die in opdracht van de uitkeringsinstanties werken. Er is weinig bekend over de effecten hiervan op de resultaten van het reïntegratiebeleid. In het rapport wordt volstaan met een aantal kanttekeningen bij het nieuwe systeem.

Het rapport (Jaap de Koning, Arie Gelderblom, Kees Zandvliet en Linda van den Boom, Effectiviteit van reïntegratie: de stand van zaken. Literatuuronderzoek, 2005) is te verkrijgen bij het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. ◀
Contactpersoon: Jaap de Koning

Waar liggen kansen voor laag opgeleide werkzoekenden in de gemeente Rotterdam?

De relatief kansrijke groep in het Wwb-bestand van de gemeente Rotterdam bestaat uit mensen die relatief kort in de uitkering verblijven en gemiddeld jong zijn. Het betreft verder vooral mannen en alleenstaanden zonder kinderen. Ongeveer 60 procent van de relatief kansrijke groep heeft in ieder geval een diploma van het voortgezet onderwijs.

De relatief kansarme groep bestaat vooral uit ouderen, mensen die al lang in de bijstand verblijven, vrouwen, mensen met hooguit basisonderwijs, alleenstaanden met kinderen en allochtonen.

Bijstandsgerechtigden uit de gemeente Rotterdam hebben de afgelopen jaren vooral werk gevonden in de uitzendsector, de gezondheidszorg, de overige zakelijke diensten (waaronder bijvoorbeeld beveiliging), de overheid, de detailhandel en de horeca. Deze sectoren komen in grote mate overeen met de sectoren waarin de komende jaren relatief veel baanopeningen voor laag opgeleiden worden verwacht. Voor bepaalde sectoren geldt dat zij een veel hoger aandeel in de baanopeningen voor laag opgeleiden hebben dan in het aantal werkzoekenden uit de bijstand. In deze sectoren is dus mogelijk nog markt te winnen bij de reïntegratie van werkzoekenden.

Publicatie: Peter van Nes (SEOR) en Peter Louter (Bureau Louter), m.m.v. Arjan de Wit (SEOR) en Pim van Eikeren (Bureau Louter) "Kansen op de arbeidsmarkt voor laag opgeleide werkzoekenden in Rotterdam", Rotterdam, mei 2005. ◀

Contactpersoon: Peter van Nes

Ambassades gecoached door

- In 1999 introduceerde de toenmalige Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Eveline Herfkens, een verandering in het Nederlandse beleid voor bilaterale samenwerking. De Nederlandse bilaterale hulp werd voortaan geconcentreerd in een twintigtal landen, geselecteerd op basis van mate van armoede, een goed beleid en goed bestuur. De hulp gelden werden ter beschikking gesteld voor twee of drie sectoren per land en gezocht werd naar minder geoormerkte vormen van financiering, zoals begrotingssteun.

Het werd daarmee van groot belang dat de staf van de Nederlandse ambassades hun kennis van en inzicht in de werking van overheidsfinanciën verdiepte. Immers, ambassades dienen in staat te zijn zich een gefundeerd en afgewogen oordeel te vormen over de toewijzing van begrotingsmiddelen voor armoedevermindering, alsmede de efficiency en de doeltreffendheid daarvan in de desbetreffende landen. Door meer kennis te hebben van de begrotingscyclus en het management van publieke middelen kunnen ambassades een betere inschatting

BIJ SEOR-ECRI

VERSCHEEN ONLANGS HET
RAPPORT "TOEGANGS- EN
INTERCONNECTIEVERPLICHTINGEN IN DE MOBIELE
TELECOMMARKT: EEN
ECONOMISCHE ANALYSE",
GESCHREVEN IN OPDRACHT
VAN DE MOBIELE OPERATOR
T-MOBILE.

Toegang en interconnectie op de mobiele telecommarkt

► Dit rapport gaat in op de economische aspecten van toegangs- en interconnectieverplichtingen in de mobiele telecommarkt. De belangrijkste vraag is of er economische redenen zijn om in de mobiele telecommarkt deze verplichtingen op te leggen. Ook wordt ingegaan op de vraag in hoeverre er redenen kunnen zijn om operatoren te verplichten om bepaalde diensten voor hun klanten bereikbaar te maken. De economische maatstaf die daarbij algemeen gebruikt wordt is die van economische efficiëntie: wanneer is het zo dat redelijkerwijs verwacht mag worden dat het opleggen van toegang of interconnectie tot een efficiëntere mobiele telecommarkt leidt?

De belangrijkste conclusies zijn dat de redenen tot regulering vooral gezocht moeten worden in specifieke vormen van marktfalen, zoals gebrek aan concurrentie of het aanwezig zijn van (netwerk)externaliteiten. We concluderen dat gegeven de beschikbare informatie er in de Nederlandse mobiele telecommarkt geen economische redenen zijn om verdere

verplichtingen met betrekking tot toegang, interconnectie of bereikbaarheid van diensten op te leggen. Er is sprake van voldoende concurrentie op de markt voor mobiele telefonie. Deze concurrentie zorgt ervoor dat de prikkels van individuele operatoren zodanig zijn dat vanuit een welvaarts-optiek geen reden is tot verder ingrijpen.

Sterker nog, het verhogen van concurrentie op deelmarkten door toegangsverplichtingen kan juist leiden tot een verlaging van sociale welvaart. Eveneens kan verplichte toegang en meer concurrentie op deelmarkten tot inefficiënties leiden, zoals het uitsluiten van bepaalde groepen van consumenten of verminderde prikkels voor innovatie. ◀
Contactpersoon: Elbert Dijkgraaf.

De Europese Inventarisatie Beleidsinstrumenten

Om scholing van werkenden te bevorderen

In opdracht van de Europese Commissie (DG Employment, Social Affairs and Equal Opportunities) is door SEOR in samenwerking met het EIM op een rij gezet welke instrumenten door verschillende EU-landen worden toegepast om scholing van werkenden en 'levenslang leren' te bevorderen. Dit kunnen bijvoorbeeld subsidies of fiscale aftrekmogelijkheden zijn, maar ook minder traditionele instrumenten zoals vouchers of leerrekeningen. Voorts is nagegaan wat we weten over het succes van deze verschillende typen maatregelen en welke voorbeelden als een 'good practice' zouden kunnen dienen.

Het rapport (policy instruments to foster training of the employed), dat input is geweest voor een Europese ronde tafelconferentie, is op de volgende website te downloaden:

http://www.siswo.uva.nl/tlm/confbuda/papers/papers_files/RT5_LLL_Volume1_Main_Report.pdf

http://www.siswo.uva.nl/tlm/confbuda/papers/papers_files/RT5_LLL_Volume2_Summary_Report.pdf ◀

Contactpersoon: Arie Gelderblom

Inventarisatie verbeteringsmogelijkheden

Objectief verdeelmodel voor het inkomensdeel van de bijstand

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid is het bestaande model dat wordt gebruikt om het macrobudget voor bijstandsuitkeringen over de gemeenten te verdelen, tegen het licht gehouden. Op grond hiervan zijn enkele verbeteringen voorgesteld ten aanzien van de specificatie van het model. Mede op grond van dit onderzoek wordt momenteel door het

Ministerie en de politiek bekeken hoe verder te gaan met het verdeelmodel.

Het rapport (Marcel Spijkerman, Jaap de Koning en Alex van der Steen, Inventarisatie verbeteringsmogelijkheden objectief verdeelmodel WWB, SEOR, Rotterdam, 2005) is te downloaden van de website van het Ministerie (www.minszw.nl). ◀

Contactpersoon: Jaap de Koning.

SEOR

maken van het risico dat het verstrekken van minder geoordeelde vormen van ontwikkelingshulp ('de blanco cheque') met zich meebrengt en welke resultaten daarvan verwacht mogen worden voor het verminderen van armoede.

In het kader van een programma van het Ministerie van Buitenlandse Zaken, is SEOR sinds 2003 de coach en trainer van de staf van Nederlandse ambassades voor wat betreft het vergroten, verbreden en versterken van hun kennis op het gebied

van het beheer en bestuur van de publieke financiën. Dit gebeurt door het geven van trainingsmodules over onderwerpen gerelateerd aan de begrotingscyclus, on-the-job training en het adviseren van het ambassadepersoneel over vraagstukken met betrekking tot de inzet van financiële hulp. Iedere ambassade ontvangt deze ondersteuning gedurende twee tot drie jaar. Medio 2005 was SEOR de trainer en coach van de Nederlandse ambassades in Bolivia, Nicaragua, Tanzania, Mali, Ghana en Mozambique. ◀

Contactpersoon: Willem Cornelissen.

ARTIKELN EN BOEKBIJDRAGEN

- Elbert Dijkgraaf, Stéphanie van der Geest en Marco Varkevisser (2005), Efficiëntie boven water, Economische Statistische Berichten, blz. 34-35.

Stéphanie van der Geest, Erik Schut en Marco Varkevisser (2005), Gezondheidszorg, in C.A. de Kam en A.P. Ros (red.), Jaarboek Overheidsfinanciën 2005, Sdu Uitgevers, Den Haag, blz. 97-121.

Jaap de Koning en Arie Gelderblom, Scholing van werkkenden via ICT, in: J. de Haan en L. van der Laan, Jaarboek ICT en Samenleving, Uitgeverij Boom, Meppel, 2005.

Jaap de Koning, Actief arbeidsmarktbeleid: effectiever dan vaak wordt aangenomen, in: Tijdschrift voor Arbeidsvraagstukken, 2005.

Jaap de Koning, Actief arbeidsmarktbeleid, in: C.A. de Kam en A.P. Ros (red.), Jaarboek Overheidsfinanciën 2005, Sdu Uitgevers, Den Haag. ◀

EEN MEER VRAAGGERICHTE AANPAK BIJ DE REÏNTEGRATIE

- SEOR heeft samen met IROKO (Reeuwijk) een methode ontwikkeld waarmee gemeenten meer grip krijgen op de reïntegratie van werkzoekenden en de uitstroom van bijstandsgerechtigden kunnen stimuleren. Het kern-element is een meer vraaggerichte aanpak bij de reïntegratie. De methode, Regie in de Keten genoemd, is modulair opgebouwd. SEOR kan bijvoorbeeld zorgen voor een gedetailleerde arbeidsmarktanalyse (zie ook het artikel over het Rotterdamse onderzoek in deze nieuwsbrief) en een analyse van het Wwb-bestand (welke cliënten zijn relatief kansrijk, welke cliënten zijn relatief kansarm?). Een andere kernactiviteit van SEOR is het monitoren en evalueren van arbeidsmarktbeleid, waaronder reïntegratietrajecten. IROKO verzorgt enkele andere modules, waaronder de inrichting van klantmanagement en de samenwerking met (reïntegratie)bedrijven in de meer vraaggerichte aanpak. Mogelijk heeft u belangstelling voor ondersteuning op deze gebieden. Vraag dan geheel vrijblijvend de brochure 'Regie in de Keten' bij ons aan door gebruik te maken van het bijgevoegde formulier. ◀

Contactpersoon: Peter van Nes

Evaluatie diftar systeem gemeente Apeldoorn

In opdracht van de gemeente Apeldoorn heeft SEOR-ECRI het daar gebruikte diftar systeem geëvalueerd. Volgens dit systeem betaalt een huishouden geen vaste afvalstoffenheffing per jaar, maar een bedrag per lediging, kilo of

aanboden zak. Uit het onderzoek kwam onder meer naar voren dat na invoering 78 procent van de huishoudens een lagere heffing betaalde. ◀

Contactpersoon: Elbert Dijkgraaf.

Studie naar scholing in logistiek

In het kader van het LEONARDO-programma heeft SEOR samen met diverse Europese partners onderzoek gedaan naar scholing in de logistiek. Nagegaan is welke competenties belangrijk zijn in de snel veranderende wereld van de logistiek en in hoeverre het bestaande onderwijs- en scholingsaanbod hier ook op

aansluit. Ook een aantal innovaties op het terrein van onderwijs en scholing zijn uitgewerkt als een soort good practices. De verschillende eindproducten van het project zijn terug te vinden op: www.novalog-project.org. ◀

Contactpersoon: Arie Gelderblom.

CONFERENTIES EN CONGRESSEN

Thematic Review Seminar "Comprehensive strategies for active ageing" op 20 april 2005 in Brussel. Tijdens deze in opdracht van de Europese Commissie georganiseerde conferentie werden inleidingen en een forum-discussie gehouden over de gevolgen van de vergrijzing voor de arbeidsmarkt en het te voeren beleid. Eén van de inleidingen werd gehouden door Jaap de Koning (Jaap de Koning en Arie Gelderblom, *Incentives to take up work and remain at work longer*, SEOR Rotterdam, 2005).

Peer Review Taskforce Jeugdwerkloosheid op 28 en 29 april 2005 in Den Haag. Tijdens deze conferentie bespraken overheidsfunctionarissen uit verschillende Europese landen dit Nederlandse initiatief tegen de jeugdwerkloosheid. De jeugdwerkloosheid in de verschillende landen en het beleid in deze landen om de jeugdwerkloosheid te bestrijden, werden belicht en de overdraagbaarheid van het Nederlandse initiatief besproken. Jaap de Koning en Peter van Nes namen aan de conferentie deel; de eerste hield een inleiding (Jaap de Koning, Arie Gelderblom en Peter

van Nes, *Youth unemployment in the Netherlands*, SEOR, Rotterdam, 2005).

Nationaal Afvalcongres 2005 op 29 juni. Tijdens dit congres werd een inleiding gehouden door Elbert Dijkgraaf over "Level Playing Field internationale afvalmarkt". ◀

COLOFON

De SEOR nieuwsbrief verschijnt in een oplage van 500 exemplaren en wordt gratis gestuurd naar relaties van SEOR.

EINDREDACTIE:
Prof. Dr. Jaap de Koning
Drs. Peter van Nes

REDACTIEADRES:
SEOR B.V.
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
Tel. +31 (0)10 408 2220
Fax +31 (0)10 408 9650
E-mail: seor-secr@few.eur.nl
Website: www.seor.nl

SEOR B.V. en haar redactie hebben deze nieuwsbrief zorgvuldig samengesteld en gemaakt. Desondanks is het algemeen informeren medium van tijdelijke aard en kunnen aan de inhoud geen rechten worden ontleend en wordt iedere aansprakelijkheid uitgesloten.